ULAŞIM SİSTEMLERİ MERKEZİ BAŞKANLIĞI

ARAÇ PROJE UYGULAMA TALİMATI

1. AMAÇ

Bu talimatın amacı; TSE Muayene Gözetim Yönergesi ve Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, Ulaşım Sistemleri Merkezi Başkanlığı (USMB) Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı tarafından yürütülen faaliyetlerle ilgili uygulama yöntemlerini açıklamaktır.

2. KAPSAM

Bu talimat; TSE Muayene Gözetim Yönergesi ve Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, Ulaşım Sistemleri Merkezi Başkanlığı (USMB) Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı tarafından yürütülen faaliyetlerle ilgili hususları kapsar.

3. SORUMLULAR

ULM-03-LS-00-006 Araç Proje Faaliyet Alanları Listesi'nde faaliyet alanları verilen birimler
Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı
Araç Kontrol Merkezi (AKM) İşletmeleri Grup Başkanlığı

4. UYGULAMA

Araç proje faaliyetleri ile ilgili başvuruların inceleme ve onay işlemlerinde aşağıda yer alan hususlara riayet edilmelidir.
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın talimatı gereğince Enstitümüzce yapılan işlemlerle ilgili şifahi (sözlü) cevap verilmeyecektir.

AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) Araç ve Dosya İncelemesi

Araçların İmal, Tadil ve Montaj Hakkında Yönetmeliğin 2'inci maddesinin (c) bendi kapsamında, bedelsiz veya teşvik yoluyla ithal edilen veya geçici ithal edilen veya Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Maliye Bakanlığı Defterdarlık, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, MKE ve benzeri kamu kurum/kuruluşları tarafından satışı gerçekleştirilen daha önce ülkemizde hiç kayıt tescil görmemiş araçlara geçici ithalat şerhinin kaldırılmasının ardından karayoluna uygunluk onayı için yapılan başvurularda;

(1) Satış belgesinde yer alan araç bilgilerinin, mevzuatta belirtilen tanımlara uygun olmadığı durumlarda (örneğin; 15 kişilik kamyon, 11 kişilik otomobil vb.) başvuru sahibine uygunsuzluk bildirilecektir.

Başvuruya konu aracın, Karayolu Uygunluk Belgesi için başvuru yapılmadan önce, tadil edilmişse (örnek olarak; aracın panelvandan karavana dönüştürülmesi, BB gövde kodlu araçtan BA gövde kodlu araca dönüştürülmesi, şahadetnamesinde motorsuz yazan üretimi itibariyle motorlu araçlar gibi); karayolu uygunluk belgesi başvurusu, aracın tadil işlemi gördüğü ve satış belgesiyle uyumsuz olduğu için "olumsuz" olarak neticelendirilecektir.

Tadil edilmiş araç tescil edilmek isteniyorsa, tadilatçı firma tarafından olumsuz değerlendirilen belgeye atıf yapılarak "AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat)" başvurusu yapılacaktır.

(2) Şahadetname, mübadele gibi satış evraklarında çeki demiri ifadesi olan araçlarda, araç sahibi (şahadetname ve mübadele satış evrakındaki isim) aracını çeki demiri olmadan tescil ettirmek istiyor ise araç sahibi çeki demirini kullanmak istemediğini bir tutanak ile beyan verecek ve yetkili teknik sorumlu da bu tutanağı başvuru eklerine de yükleyecektir. Bu işlem sadece çeki demirinin sökümü içindir.

a) Bir kamu kuruluşundan başka bir kamu kuruluşuna devredilen araç/araçlarla ilgili başvuru olması halinde devreden kurum tarafından aracın son halini (üst yapısını, marka, model, motor no, v.b) açıkça belirtir bir üst yazı yazması ve yazının başvuru evrakları arasına yüklenmesi gerekmektedir.

(3) Karayolu uygunluk belgesi araç incelemesinde dikkat edilecek hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Camlarda, "e" ya da "E" onayı görülecektir. Ancak, 02.03.2001 tarihinden önce imal edilen araçlarda aranmaz. Amerika ve Kanada gibi ülkeler için üretilen araç camlarında DOT işareti kabul edilebilir
- Lastiklerde, "e" ya da "E" onayı görülecektir. DOT işareti de kabul edilebilir. Ancak, 25.07.2000 tarihinden önce imal edilen araçlarda aranmaz.
- "CE" işareti sadece hidrolik ekipmana sahip üst yapılı araçlarda aranacaktır.
- AİTM kapsamında "karayoluna uygunluk onayı" verilirken; aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının, emniyet kemerlerinin, geri görüş aynalarının, cam yıkama/silme sisteminin mevcut ve çalışır durumda olduğu kontrol edilmelidir. Araçta bulunan camların ve lastiklerin "E" veya "e" onaylı olduğu kontrol edilmelidir.
- 01.01.1995 tarihinden önce imal edilen M1 kategorisi araçların arka koltuklarında emniyet kemeri aranmaz. EEC-77/541 sayılı Avrupa Topluluğu Direktifi ve Karayolları Trafik Yönetmeliği kapsamında M1 kategorisi araçların ön koltuklarında model yılına bakılmaksızın 3 noktalı emniyet kemeri bulunması gerekmektedir. 18.07.1997 tarihinden sonra imal edilen, sürücü hariç 8 ila 14 yolcu taşıyan araçların sürücüsü ve önde oturan yolcu/yolcular için emniyet kemeri bulunması zorunludur. 17.07.2000 tarihinden sonra imal edilen Nl, N2, N3 kategorisi araçlarda sürücü ve sürücü yanındaki koltuklarda, 01.08.1998 tarihinden sonra ve 13.02.2009 tarihine kadar üretilmiş M2 ve M3 (A.İ.T.M. Yönetmeliğinde belirtilen Sınıf I ve II dışındaki araçlar) kategorisi araçların bütün koltuklarında emniyet kemeri bulunması zorunlu olmayıp; ara koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dâhil en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, önünde boşluk olan kapı önündeki koltuklarda, iki katlı M3 sınıfı araçlarda (A.İ.T.M. Yönetmeliğinde belirtilen Sınıf III'e girenler); merdiven önü, en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, masa etrafında bulunan koltuklardan aracın gidiş yönüne doğru olanlarda oturan yolcular için emniyet kemeri bulunması zorunludur.

Bu istisnalar haricinde M1 sınıfı otomobillerin, M1G ve N1G sınıfı arazi taşıtlarının, N1, N2, N3 sınıfı kamyonet, kamyon ve çekicilerin, M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüslerin bütün koltuklarında emniyet kemeri bulunması zorunludur. Yalnız araç dururken kullanılan koltuklar ile ayakta da yolcu taşıyan M2

ve M3 kategorisi Sınıf A ve Sınıf I araçların koltuklarında emniyet kemeri bulundurulması zorunlu değildir.

- Motor numarası yetkili teknik sorumlu tarafından başvuru dosyası eklerinde beyan edilir. Motor numarası ile ilgili yetkili teknik servis raporu veya motor üzerinden fotoğraf vb. belge talep edilmemelidir.

(4) Motorlu bir araç şasisi üzerine monte edilen makinaları taşıyan (örneğin; damper kasası, ahşap kasa, tank, vidanjör, itfaiye, yol süpürme ekipmanı, vinç vb. üst yapılar) bir araç iş makinesi olarak tescil edilmiş ise İş Makinası tescilinin iptal edilmesinden sonra Karayolu Uygunluk Belgesi başvurusu yapabilir.

(5) Engellilerin kullanımı amacıyla yurt dışından şahadetname ile ülkemize getirilen araçların dosya incelemeleri sırasında zorunlu belgeler harici araç sahibinin adına düzenlenmiş Sağlık raporu veya H sınıfı ehliyeti (kodlar görülmeli) dosyaya eklendiğinin ve ilgili engelli kodlarının MAUB 52. Madde' ye yazıldığının kontrolleri sağlanmalıdır.

Aracın fiziki kontrolleri sırasında, araç kontrol formunun açıklamalar kısmına tespit edilen tertibat yazılır.

(6) Engellilerin kullanımı amacıyla yurt dışından şahadetname ile ülkemize getirilen tertibatlı araçların. Karayolu Trafik Yönetmeliği madde ''53/3- a) **Bizzat kullanım amacıyla engelliler tarafından ithal edilen özel tertibatlı otomobiller ile motosikletlerin tescil belgelerine ve bilgisayar kayıtlarına, "Araç sahibi tarafından kullanılması zorunlu olup, ilgili gümrük müdürlüğünün izni olmadan devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi, özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır. ''şeklinde şerh konulur**. '' ibaresine istinaden tarafımızca verilen 3 kişilerin kullanımına uygun (53-C) raporu (teknik rapor) VERİLMEYECEKTİR. Madde de yer alan ibareye istinaden dosya başvuru sayfasında yer alan açıklamalar kısmını yazdırılır.

Not: Bu durumda bulunan araçların sistemde (TSE 360) geçmiş kontrolü yapılarak süreç devam ettirilmesi / ettirilmemesi kararı verilecektir.

AİTM Onay Yetkisi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile yapılan Protokol çerçevesinde, "AİTM Onay Yetkisi" sadece TSE'ye verilmiştir. "AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi"nin doğruluğu belge üzerinde yer alan elektronik bağlantı adresinden yapılabilmektedir.

Ambulansa (Cankurtaran) Dönüşüm Tadilatı

(1) USMB'nin 06.02.2020 tarihli ve E.44421 sayılı yazısına istinaden, ambulansa (cankurtaran) dönüşüm tadilat onaylarında; tadilatçı firmanın USMB Belgelendirme Müdürlüğü'nden alınmış TS EN 1789 standardına uygunluk belgesi kapsamı araç tipi bazında (kapsam numaraları dahil) kontrol edilecektir.

(2) Ambulanslar ve Acil Sağlık Araçları ile Ambulans Hizmetleri Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasında belirtilen ambulans sınıflarından birinden diğerine dönüşüm yapılması tadilat olarak değerlendirilmelidir. Bu tür tadilat işlemlerinde, tadilatçı firmanın USMB Belgelendirme Müdürlüğü'nden herhangi bir araç için alınmış TS EN 1789 standardına uygunluk belgesinin olması gerekmektedir (araç tipi bazında olmasına gerek yoktur). Bu konuda Belgelendirme Müdürlüğünden belgelendirilmiş kuruluşlar https://basvuruportal.tse.org.tr/Genel/FirmaArama.aspx web adresinden kontrol edilebilir.

Araçların Tartılması İle İlgili Hususlar

Yetkili Teknik Sorumluların beyan ettiği araç kütleleri kabul edilebilir. Beyana esas olarak başvuru eklerine kantar fişi eklenebilir. Diğer taraftan; gerekli ise Enstitümüz personeli tarafından yapılacak tartımlar ULM-03-TL-00-008 Ölçme Talimatı'na göre yapılmalıdır.

Başvuru Dosyası

(1) Basılı olarak sunulan başvuru dosyasında bulunan her bir evrak, başvuru sahibi ve/veya yetkili teknik sorumlu tarafından kaşe basılmış ve imzalanmış olmalıdır.

(2) "AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi" veya "Montaj Uygunluk Raporu" QDMS'te yayımlanan güncel formatta olmalıdır. Belgede "uygun olmayanı çiziniz" ibaresi olan bölümler uygun bir şekilde çizilmiş olmalıdır.

(3) Başvuru dosyasında bulunan hiçbir evrak üzerinde ilave, silinti, kazıntı veya düzeltme bulunmayacaktır. Paraf/imza atılarak hiçbir şekilde belge üzerinde düzeltme yapılmayacaktır.

(4) Başvuru dosyası sadece ilgili tadilat türüne/türlerine göre incelenmelidir. Örnek1: Ruhsatında Okul Taşıtı olan bir araç, koltuk sökme tadilatı için başvuru yapılması durumunda aracın Okul Taşıtı ile ilgili asgari gereklilikleri sağlamak koşulu ile sadece koltuk sökme ile ilgili hususlar aranır.

Örnek 2: Tescil Belgesinde Motorlu Karavan olan bir araç, koltuk sökme tadilatı için başvuru yapılması durumunda aracın Motorlu Karavan ile ilgili asgari gereklilikleri sağlamak koşulu ile sadece koltuk sökme ile ilgili hususlar aranır.

(5) Ruhsatında Okul Taşıtı olan bir araç, koltuk sökme tadilatı için başvuru yapılması durumunda sadece koltuk sökme ile ilgili hususlar aranır.)

(6) TSE 360 sistemi üzerinden alınan başvurularda uzman tarafından başvuru ekleri ve/veya AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin incelenmesi durumunda dosya incelenmiş sayılır. Bu durum; sistemde kayıt altına alınmış olması ile gerçekleşmiş sayılır.

(7) Tadilat başvurularında ibraz edilen teknik servis raporları, başvuruyu yapan tadilatçı firmaya ait olmalıdır.

(8) Münferit tadilat başvurularında tadilat işlemini yapan firma ve "Sistem Onay Belgesi" alan firmanın aynı olması şartı ile (şasi numarasından bağımsız olarak tip onay numaraları kapsam genişletme dahil

olmak üzere birebir aynı ise) alınan sistem onay belgeleri tadilat işlemlerinde kullanılabilir. İlgili sistem için ayrıca test raporu aranmaz.

(9) AİTM Ek IV 4. Maddede izin verilen tadilatlar kapsamı dışında gelecek başvurularda Otomotiv Belgelendirme Grup Başkanlığı'ndan görüş alınmadan işlemlere devam edilmemelidir.

(10) 20.02.2023 - 48783 tarih sayılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yazısında bulunan müfettiş raporunda belirtilen talimat gereğince başvuru inceleme aşamasında başvuru yapan firma tarafından Enstitümüze gelen mail veya üst yazı gelmesi durumunda yazı ve maile cevap verilmeden önce ilgili başvuru incelenerek cevap verilecektir.

Başvuru Yapılacak İller

(1) Başvuru yapılabilecek iller **ULM-03-LS-00-006** Araç Proje Faaliyet Alanları Listesi'nde verilmiştir.

(2) Tadilat işlemi hangi ilde yapılmışsa, başvuru o ildeki birime yapılacaktır. Montaj işlemi için ise montaj hangi ilde yapılmış olursa olsun, ilgili tüm birimlere başvuru yapılabilir.

(3) AİTM Münferit Araç onayı yapılmayan iller ile onay yapma yetkisi bulunan ancak herhangi bir sebeple (izin, rapor, faaliyetin geçici olarak askıya alınması vb.) onay yapılamayan illerdeki müracaatlar, Araç Proje ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından yönlendirilen birime yapılır.

(4) Aracın bulunduğu ilde AKM varsa, o ildeki AKM tarafından araç incelenir ve inceleme raporu sisteme yüklenir. Aracın bulunduğu ilde AKM yoksa, başvuruyu alan birim aracı inceler veya başka bir birim tarafından incelenmesini yazılı olarak talep eder.

Belge/Rapor Onay Yetkisi

Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat/KUB), Montaj Uygunluk Raporu başvuruları TS EN ISO 17020 standardı kapsamında atanmış "inceleme uzmanlarınca" incelenerek, ilgili birim amiri/temsilcisi veya TS EN ISO 17020 standardı kapsamında "teknik yönetici" olarak atanmış kişilerce onaylanır.

BelgeNet/TSE360 Sistemi Üzerinden Başvuru Alınamaması Durumu

Herhangi bir sebeple BelgeNet/TSE360 sistemi üzerinden başvuru alınamadığı durumlarda, başvuru EBYS üzerinden basılı olarak da alınabilir.

Belge Üzerinde Tahrifat Yapıldığının Tespit Edilmesi

Firma tarafından ibraz edilen belgelerde tahrifat yapıldığı tespit edilmesi halinde apmdestek@tse.org.tr adresine bilgilendirilme yapılarak dosya uygun değil olarak sonuçlandırılır. İlgili firmanın ve başvuruyu hazırlayan firma yetkilisinin (eğer YTS tarafından hazırlanmış bir başvuruysa ilgili YTS'nin) Araç Proje faaliyetleri için başvuru yapması 6 ay süre ile engellenir. İlgili firmaya apmdestek@tse.org.tr üzerinden e-posta ile yazılı olarak bilgi verilir. Yazılı bilgilendirme yapıldığı tarihten itibaren 5 iş günü içerisinde firmanın veya firma yetkilisinin (eğer YTS tarafından hazırlanmış bir başvuruysa ilgili YTS'nin) itiraz etmesi halinde yapılan itiraz, Araç Proje Belgelendirme Komisyonu tarafından değerlendirilir.

Değerlendirme sonucunda itiraz haklı görülürse daha önce alınan başvuru için tahakkuk ettirilen ücretler alınmadan yeni başvuru alınır.

Boyutları Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve Özel Teçhizatlı Araçlar

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 02.08.2017 tarihli ve 44304019-120.99E.1846 sayılı yazısına istinaden Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 128'inci maddesinde belirtilen boyutları bakımından sınır değerleri aşan araçların onayında, AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat) "Notlar" kısmına "Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 128. maddesine göre trafiğe her çıkışında 'Özel İzin Belgesi' alınması gerekmektedir" ibaresi yazılmalıdır.

Damperli Araçlar

(1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 04/08/2017 tarihli ve 1913 sayılı yazısında;

Araçların İmal, Tadil Ve Montajı Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinde "Damperli araç: Damper üst yapısına sahip N kategorisi araç ya da çekicisi ile beraber O kategorisi römorku" ifade eder şeklinde tanımlandığı, aynı Yönetmeliğin 15. maddesinde de damperli araçlarla ilgili teknik hükümlerin yer aldığı, MARTOY'un EK II ilave 2'sinde üstyapı (gövde) tiplerinin tanımlandığı belirtilmektedir.

Bu çerçevede, yukarıda bahsedilen damperli araçlarda aranacak ilave şartların;

- "BA-10" üstyapı koduna sahip araçlarda aranması,
- Üstyapı kodu farklı olsa da damper üst yapısına sahip araçlarda (örneğin, kar küreme ve tuz serici monteli damper kasalı araçlar vb.) aranması gerekmektedir.
- Vidanjör, kombine kanal açma, tıbbı atık vb. gibi araçlarda çalışma prensibi, kategorisi ve fonksiyonları itibarı ile damper üst yapılı araçlardan farklı üst yapıya sahip oldukları için aranmaması gerekmektedir.

(2) Araçtan ekipman sökümü yapılsa dahi, piyasaya arz edilecek son aracın üstyapı kodu "BA-10"dan farklı olsa da damper üst yapısına sahip ise başvuru eklerinde damper teknik servis raporu yer almalıdır.

(3) Başvuruya konu araca daha önceki aşamalarda alınmış bir damper teknik servis raporu var ise bu rapor da ibraz edilebilir.

(4) Tadilat neticesinde piyasaya arz edilecek üstyapı kodu "BA/10" olan veya "BA-10"dan farklı olsa da damper üst yapısına sahip olan araçlarda; Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik Madde 15'de belirtilen test raporu, aracı son tadil eden firmaya ait olmalıdır.

(5) 22 Şubat 2015 tarihli 29275 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik hükümlerine göre, ilk tescil tarihi 22 Şubat 2016 ve sonrası olan damperli araç olarak (gövde kodu BA 10) tescil edilmiş araçlar veya 22 Şubat 2016 yılı sonrası 2. aşama tip onayı ile damperli olarak üretilmiş araçlarda damper raporu aranmaz.

(6) Çöp araçlarda damper sistemi elektrik ile çalışması durumunda damper raporu aranmalıdır. Kontrol paneli dışarda ise araç durur vaziyetteyken damper kaldırılacağından AİTM Madde 15a bendi (10 km/h) hız şartı uygulanmaz olarak ancak diğer b ve c bendi şartları aranarak raporlanır. Elektrik sistemle çalışan araçlarda ise firmanın beyanı sonucu araç yürür vaziyetle çalışmayacak ise R10 aksam onayı belgesinden muaf tutulabilir. Firmanın beyanı mevcut değilse sisteme ait R10 aksam onayı belgesi sunulmalıdır.

Dingil Mesafelerine göre AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi Verilmesi

Dingil tadilatı için AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi başvurularında her bir dingil mesafesi için ayrı başvuru yapılması gerekmektedir.

Dingil Sayısı 4'ten Fazla Olan Araçların Uygunluk Belgelerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar (TSE360 Sistemi Üzerinden Yapılan Başvurular)

- 5 dingilli araçlarda yalnızca bölünemez yük taşıyan veya bölünemez üstyapıya sahip olanlara izin verilmeli,
- AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat) "Notlar" kısmına "Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 128. maddesine göre trafiğe her çıkışında 'Özel İzin Belgesi' alınması gerekmektedir" ibaresi yazılmalı,
- Tadilatın Kısa Tarifi alanına aracın dingil sayısı yazılmalı,
- Uygunluk Belgesi üzerinde 4 dingile kadar olan alanlar doldurulmalı,
- Uygunluk Belgesinde yeri olmayan dingiller ile ilgili diğer tüm maddeler için belgenin açıklamalar alanı kullanılmalıdır.

Dingil Tadilatlarında Temel Araç İmalatçısı İzin Yazısı Aranması

Temel araç imalatçısı izin yazısının; AİTM Ek IV 4.6.6. maddesinde tarif edilen kapsamda temel aracın dingil kapasitelerinden herhangi birinde kapasite artırılması söz konusu olduğunda, tadilatçı firma tarafından dosyasında ibraz edilmesi gerekmektedir.

Dönüş Yeteneği

(1) N2-N3 kategori araçlarda dönüş yeteneği ile ilgili olarak USMB'nin 30.11.2015 tarihli ve 456307 sayılı yazısına istinaden;

- Bir aracın dingil mesafesinin aynı araç tipi için imalatçı tarafından belirlenmiş farklı bir dingil mesafesine tadil edildiği durumlarda, tadilat sonrasındaki dingil mesafesine göre imalatçı tarafından belirlenmiş müsaade edilen azami uzunluğunu geçmediği,

(Örnek uygulama: Dingil mesafesi 3500mm olan araca tadilat yapılarak dingil mesafesinin, araç imalatçısının aynı tipteki üretmiş olduğu 4200mm dingil mesafeli araç referans alınarak, 4200mm'ye tadil edildiği durum)

- Araçlara dingil ekleme tadilatının yapıldığı durumlarda, araç imalatçısının vermiş olduğu temel araç uygunluk belgesindeki müsaade edilen azami araç uzunluğunun aşılmadığı,

- Yukarıda belirtilen durumlar dışında, yapılan tadilatlar nedeniyle şasi uzatıldığında imalatçının temel araç uygunluk belgesinde belirttiği müsaade edilen azami uzunluk değerlerinin aşılmadığı,

durumlar haricinde, araçların imal tarihleri dikkate alınmak suretiyle **araçların dönüş yeteneğine uygun olduğunun tevsik edilebilmesi için** AB/1230/2012'nin yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu kapsamda üretilen araçlar için test raporu aranması veya testin bu konuda atanmış personel tarafından yapılması veya MARTOY- Ek XVI "Sanal Deney Yöntemlerinden İstenen Özel Koşullar ve İmalatçı veya Teknik Servis Tarafından Sanal Test Yöntemlerinin Kullanılabileceği Düzenleyici Mevzuat" kapsamında yapılan sanal deney yöntemi kontrol edilmelidir.

97/27/AT Yönetmeliği seviyesinden üretilmiş araçlarda ise, test raporu aranması veya testin bu konuda atanmış personel tarafından yapılması veya söz konusu yönetmelik de bahsedilen geometrik doğrulama yapılarak ilgili şartı sağladığı kontrol edilmelidir.

(2) Temel Araç Uygunluk Belgesinde (Orijinal/Muadil) azami uzunluk değeri belirtilmeyen, kütle ve boyutlar bakımından 97/27/AT'den onaylı araçlarda arka uzunluk değerinin, araç dingil mesafesinin %60'ını aşması durumunda geometrik doğrulama yapılmalıdır. Arka uzunluk değerinin, araç dingil mesafesinin %60'ını aşmaması durumunda geometrik doğrulama yapılmasına gerek yoktur.

Temel Araç Uygunluk Belgesinde (Orijinal/Muadil) azami uzunluk değeri belirtilmeyen, kütle ve boyutlar bakımından AB/1230/2012'den onaylı araçlarda söz konusu yönetmeliğe uygunluğunun yetkili teknik servisler tarafından düzenlenen test raporu ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

(3) Aracın yükleme kapasitesinin arttırılmaması koşuluyla, kaldırma platformları, biniş rampaları, itfaiye merdiveni, vinç bomu veya benzeri donanım (kullanılmayan konumdayken ve 300 mm'den fazla çıkıntı yapmıyorken) uzunluk belirlenmesinde hesaba katılmaz. Bu donanıma sahip araçlarda, 300 mm'nin geçildiği ve/veya önceki aşama imalatçının belirlediği azami uzunluğun aşıldığı durumlarda aracın dönüş yeteneği ve AB/1230/2012 Yönetmeliği'nde belirtilen diğer teknik şartlara uygun olduğuna dair teknik servis raporu aranacaktır.

Engelli Erişimi İçin Araç Tadilatı (M2-M3 kategori Erişilebilirlik Tadilatı)

Engelli erişimi için araç tadilatı (M2-M3 kategori erişilebilirlik tadilatı), AİTM Madde 17 ve AİTM EK IV 6'ıncı madde uyarınca; M2 ve M3 kategorisindeki araçlara seri tadilat tip onayı verilmiş firmalar tarafından seri tadilat veya münferit tadilat yoluyla yapılabilir. Münferit başvurularda R-107 raporunun

aracın şasi numarasına düzenlenmiş olması gerekir. Aranacak şartlar için, araçta kategori veya sınıf değişikliği yapılmamışsa, aracın imal yılındaki regülasyon/yönetmelik seviyesi dikkate alınmalıdır.

Engelliler İçin Sürücü Kursu Araçları

AİTM Ek IV Madde 4.15.2 gereği engelliler için sürücü kursu aracı tadilatları, Sağlık Bakanlığı'nın 08.01.2016/476.01 sayılı yazısının Ek-2'sinde belirtilen engel kodlarına uygun tertibat ve sürücü kursu tertibatlarının birlikte takılması, sürücü kursu aracına engelli tertibatı takılması ya da engelli aracına sürücü kursu ekipmanı takılması ile yapılabilir. Araç üzerinde birden fazla engel kodu için tek başvuru yapılabilir. Engelliler için sürücü kursu araçlarına bir başka engel kodu için tadilat yapılabilir. Araç üzerinde hangi engel kodu/kodları için tadilat yapıldı ise sadece bu engel kodlarında belirtilen engellilere hizmet verileceği uygunluk belgesinde belirtilecektir. Sürücü kursu ve engelli tertibatlarının, birbirlerinin işlevlerine engel olmayacak şekilde takıldığı kontrol edilmelidir.

Engelli Tertibat Kodunun Montaj Belgelerine veya Araç Uygunluk Belgelerine Eklenmesi

Emniyet Genel Müdürlüğü 09.08.2018 tarihli ve 11088401.2961.64008/1620_1471/148013 sayılı yazısında da belirtildiği üzere 29.12.2015 tarihli ve 29577 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları İle Muayenelerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 4. Maddesinin 9. ve 10. Fıkralarında;

"Sürücü ve araçlara ilişkin kod tablosu İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenerek bu kurumların internet sitesinde yayımlanır. Sürücü adayları ve sürücüler için düzenlenecek Sağlık Raporunun şekli ve içeriği Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca (Emniyet Genel Müdürlüğü) belirlenir. Sürücünün sağlık şartları ile araçta bulunması gereken özel tertibatlara ilişkin kod numaraları, sürücü ve araçlara ilişkin kod tablosuna uygun olarak sürücü belgesi ve araç tescil belgesinin ilgili bölümüne yazılır." ve 31.01.2018 tarihli ve 30318 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Araçların Satış, Devir ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmeliğin 16. Maddesinin 6. Fıkrasında "Özel tertibatlı araçların tadilat veya montaj belgelerinde yer alan tertibat kodu tescil kayıtlarına işlenir." hükümleri mevcuttur.

Buna göre, engelli araçlarının trafik denetimlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla Sürücü/Sürücü Adayı ve Araçlara İlişkin Kod Tablosunda yer alan tertibat kodunun tertibatlı engelli araçlarına düzenlenen montaj belgelerine veya araç uygunluk belgelerine eklenmesi gerekmektedir.

Engelli Tertibatı Montajı

Montaj Uygunluk Raporu başvurularında, İl sağlık kurulları tarafından verilen numaralı kodlarla ilgili;

(1) Araç üzerine sonradan monte edilecek tertibat, yol güvenliğini ve aracın tip onayını etkilemeyecek şekilde yapılmalıdır.

(2) 10.04 (Uyarlanmış vites kolu) kod; otomatik vitesli araçlarda vites kolunun kullanımı yer değiştirildiği durumlarda, imalatçının üretmiş olduğu vites kolu üzerindeki kilit sisteminin (mandal) etkilenmeden yapılması gerekmektedir.

Engelli Tertibatı Montajı İçin Düzenlenen Montaj Uygunluk Raporuna Not Düşülmesi

Emniyet Genel Müdürlüğü 'nün 14.09.2015 tarihli ve 124118 sayılı yazısına istinaden ilk defa özel tertibat takılacak araçların **ULM-03-FR-04-042** Özel Tertibatlı Araçların Engeli Olmayan Kişilerce Kullanılmasına İlişkin Teknik Muayene Raporu'nun sonucuna göre **ULM-03-FR-15-009** Montaj Uygunluk Raporu'nda "Bu araç, araç sahibinin üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarından bir sürücü veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılabilir." veya "Araç sahibinden başkası kullanamaz." şeklinde not düşülmelidir.

Faaliyet Raporları ve Fatura İşlemleri

(1) Fatura kesen birimler fatura koçanlarını Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına göndermelidir.

(2) Fatura kesmeye yetkili personeli bulunmayan birimlerin faturaları, koordinatörlük veya koordinatörlüğün belirleyeceği birim tarafından TSE360 sistemi üzerinden kesilir. Kesilen faturalar Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına gönderilir.

(3) TSE Muayene Gözetim Yönergesi gereğince; araç incelemesinin AKM işletmesinde yapılan başvurularda, başvuruya ait tüm ücretler AKM işletmesi tarafından tahsil edilmelidir. Araç incelemesinin TSE birimi tarafından veya TSE'nin kendi işlettiği AKM'lerde (Bursa, Adana, Konya, Manisa) yapılması durumunda başvuruya ait tüm ücretlerin faturası başvuru yapılan (başvuruyu değerlendiren) birim tarafından TSE 360 sistemi üzerinden kesilmelidir. Araç incelemesi gerektirmeyen belge itiraz başvurularının faturası başvuruyu değerlendiren birim tarafından TSE 360 sistemi üzerinden kesilmelidir.

(4) Bir başvuru dosyasında yapılan araç incelemelerinin, hem "TSE tarafından işletilen" hem de "AKM İşletmecisi tarafından işletilen" AKM'lerimizde yapılması durumunda, o başvuruya ait faturanın TSE 360 sisteminden kesilmemesi AX Sistemi üzerinden fatura tutarı elle girilerek kesilmesi gerekmektedir. Fatura kesilirken TSE tarafından işletilen AKM'lerimizin verdiği hizmete göre ücret kalemleri girilmelidir.

Örneğin:

İlk araç incelemesi AKM işletmecisi tarafından işletilen AKM bünyesinde, ikinci araç incelemesi TSE tarafından işletilen AKM bünyesinde gerçekleşmiş başvurularda, AX sistemi üzerinden sadece 2. Araç incelemesine ait tutarın faturalandırılması gerekmektedir. (İlk araç incelemesi ve dosya inceleme ücreti halihazırda AKM işletmecisi tarafından daha önce faturalandırılmış olacaktır.)

İlk araç incelemesi TSE tarafından işletilen AKM bünyesinde, ikinci araç incelemesi AKM işletmecisi tarafından işletilen AKM bünyesinde gerçekleşmiş başvurularda, AX sistemi üzerinden Dosya İncelemesi ve ilk araç incelemesine ait tutarların faturalandırılması gerekmektedir. (İkinci araç incelemesi ücreti AKM işletmecisi tarafından inceleme sırasında ücreti alınarak faturalandırılacaktır).

Not: Bir başvuru içinde araç incelemelerinin hem "TSE tarafından işletilen" hem de "AKM İşletmecisi tarafından işletilen" AKM'lerimizde yapılması durumunda, dosya inceleme uzmanının başvuru dosyasında yer alan "Genel Açıklama" alanına durumu belirten notu işlemesi gerekmektedir.

Bu başvuruların bilgilerinin (başvuru numarası, fatura numarası, fatura kesilme tarihi, fatura kesen kişi) sistem kayıtlarının düzeltilmesi amacıyla apmdestek@tse.org.tr e-posta adresine bildirilmesi gerekmektedir.

Frigorifik Araç;

(1) 01.01.2022 tarihinden sonra imal edilmiş "Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşma(ATP)" kapsamında olan "Bozulabilir Gıdaların" taşınmasında kullanılan araçlar için "ATP Uygunluk Belgesi" bulunması zorunludur. Aksi durumda YTS, AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin 52. maddesine "ATP anlaşmasına dahil olan Bozulabilir Gıdaların Taşımacılığında kullanılamaz." beyanını eklemelidir.

Hasta Nakil Aracı

(1) Sağlık Bakanlığı'nın ilgili yönetmeliğinde "hasta nakil aracı" olarak tanımlanan araç, amacı bakımından yolcu taşımak için tasarlanmış bir araçtır. Bu yüzden hasta nakil aracına dönüşüm tadilatı ancak M1 kategori veya M2, M3 kategori (Sınıf B veya Sınıf III) araçlara yapılabilir. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)

(2) Bu çerçevede M1 veya M2, M3 kategori (Sınıf B veya Sınıf III) araçların ilgili yönetmelikte tanımlanan Hasta Nakil Aracına tadil edilmesi, aracın kategorisine ait tüm şartları sağladığının tevsik edilmesi kaydıyla mümkündür. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)

(3) N kategorisi araçların ilgili yönetmelikte tanımlanan Hasta Nakil Aracına tadil edilmesi, aracın M kategori bir araca dönüştürülmesi ve yeni kategorisinin tüm şartlarını sağladığının tevsik edilmesiyle mümkündür. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)

(4) N kategori olarak imal edilen ve daha sonra tadilat ile özel amaçlı M1 kategori (SC gövde tipi) MARTOY EK XI'e göre cankurtarana veya başka bir özel amaçlı araca tadil edilen araçların ilgili yönetmelikte tanımlanan Hasta Nakil Aracına tadil edilmesi, temel aracın M kategori şartlarını sağlamaması nedeni ile araçtan cankurtaran ekipmanları sökülüp, koltuk ilavesi ile M kategori bir araca dönüştürülmesi ve aracın yeni kategorisinin tüm şartlarını sağladığının tevsik edilmesi kaydıyla mümkündür. (218417 sayı ve 18.06.2014 tarihli yazı)

Hatalı Belgenin Düzeltilmesi Talepleri

Onaylanan bir AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat/İmalat/KUB/İthalat) veya Montaj Uygunluk Raporunun sonradan düzeltilmesi için; dosyayı onaylayan birime başvuru yapılır. Verilen belge/raporun aslı başvuru ekinde ibraz edilir. Geri gelen ve arşivdeki nüshalarına görülecek şekilde "İPTAL" yazılır ya da kaşesi basılır.

Hatası nedeniyle geri gelen belge/raporun tekrar düzenlenmesi halinde yeniden onay numarası verilir, belge/rapora "bir önceki hatalı belgeye atıfta bulunularak yeniden düzenlenmiş bir belge olduğu" şerhi eklenir, ücreti yeniden tahsil edilir. Daha önce tahsil edilmiş ücret iade edilmez.

TSE360 sisteminden onaylanmış belgeler için ise, TSE360 sisteminden belge itiraz başvurusu yapılır.

İmalatçı/Tadilatçı Etiketi Yapıştırılması Zorunluluğu

AİTM Ek IV 2.9 maddesi gereğince; dingil ekleme, çıkartma ve değişim gibi araç azami yüklü kütlesi ve bu kütlenin dingillere dağılımını birlikte değiştiren tadilatlarda, araçlara tadilatçı firma etiketi takılmalıdır. Etiketlerin MARTOY Ek XVII'de belirtilen kurallara uygun olduğu kontrol edilmelidir. Azami yüklü ağırlık, boş ağırlık ve bunların dingillere dağılımını birlikte değiştirmeyen tadilatlarda bu şartın aranmasına gerek yoktur.

İstiap Haddi Tespiti

(1) Trafik tescil kayıt bilgilerinde yer alan "İzin verilen azami kütle" ve "Aracın yürür vaziyette kütlesi"nden tespit edilen ve tanımı AİTM EK I 6.4.'te yer alan "istiap haddi" değerinin belirlenemediği veya hatalı olduğu durumlarda, AİTM yetkili teknik sorumlularınca AİTM Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) kapsamında, "istiap haddi tespiti" için başvuru yapılmalıdır. Başvuru eklerinde, istiap haddi tespiti istendiğine dair Kamu Kurumu yazısı veya araç muayenesinden ağır kusur alındığına dair muayene raporu ibraz edilecektir.

(2) Başvuruya esas araç, boş ağırlığı ULM-03-TL-00-008 Ölçme Talimatı'na göre tartılarak kontrol edilecektir.

(3) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin açıklama kısmında "Bu belge aracın istiap haddini tespit etmek için düzenlenmiştir" ibaresinin yazılı olması gerekmektedir.

O4 kategori, azami yüklü ağırlığı Karayolları Trafik Yönetmeliği 128'inci maddede belirtilen sınır değerleri aşan ve özel izinle trafiğe çıkan araçlarda, azami yüklü ağırlığın hatalı olması durumunda; temel araç imalatçısının beyanı esas alınacaktır. Temel araç imalatçısının kapanmış olması durumunda, azami yüklü ağırlık değeri lastik yük indeksi ve dingil kapasiteleri göz önünde bulundurularak yetkili teknik sorumlu tarafından beyan edilebilir, ancak beyan edilen değer bir önceki azami yüklü ağırlığından fazla olamaz.

İtfaiye Öncü Aracı

Türkiye Noterler Birliği'nin 02.11.2022 tarihli ve 14295_48924 sayılı yazısı ve 26.07.2022 tarihli ve 31904 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özel Tüketim Vergisi (II) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'de "Kanunun uygulamasında itfaiye öncü aracından maksat, görülebilirliği/seçilirliği fazla olan bir renkle (kırmızı) boyanmış (giydirme değil), ön ve arka tarafına beyaz renk büyük harflerle "itfaiye öncü aracı" ibaresi ile her iki yan tarafına da itfaiye kurumunun acil çağrı telefon numarası ve araç plakası yazılmış (yapıştırma değil), kırmızı renk ışık veren, normal hava şartlarında 150 metreden görülebilen, dönerli, aralıklı yanıp sönen tepe lambalı cihaz (ışıklı uyarı cihazı) ile canavar düdüğü, siren ve çan gibi yine en az 150 metreden duyulabilecek şekilde ses çıkaran cihazların sabitlenmiş olduğu; taşıtlardaki zorunlu yangın tüpü ve ilk yardım malzemeleri dışında, ortalama bir yangına müdahale edilebilir boyutta yangın tüpü ile yangın yaralanmalarında kullanılacak nitelikte tıbbi malzemenin bulunduğu ilk yardım kutusunun sabit bir yerinin olduğu; araç içinde itfaiye öncü hizmetlerinde kullanılacak nitelikte teknik ekipman (kurtarma bıçağı, balyoz ve çekiç,

kürek, ağaç testeresi, levye, eğri demir, spanfix germe kayışı, kesme makasları, kazma, balta, manivela gibi) ile donatılmış olan taşıtlardır." hükmü gereğince itfaiye öncü aracı tadilatı başvurularında araç inceleme uzmanı tarafından ULM-03-FR-04-063 doküman kodlu İtfaiye Öncü Aracı Araç İnceleme Formu doldurularak sisteme yükleyecektir. İlgili formun doldurularak sisteme yüklendiği dosya uzmanı ve teknik yönetici tarafından kontrol edilecektir.

Kalite Sistemi

AİTM Madde 10 gereğince; Seri Tadilat / Seri İmalat firmalarının güncel ISO/TS 16949 belgesine veya TS EN ISO 9001 standardına göre kalite sistemine sahip olmaları gerekmektedir. TSE'den alınmış kalite sistem belgesi olması durumunda firmada üretim yeri/ara kontrol incelemesi yapılmasına gerek yoktur. TSE haricindeki bir kurumdan alınmış kalite sistem belgesi olması veya firmanın belgesi olmaması durumunda, **ULM-03-FR-05-002** Üretim/Montaj Yeri İnceleme Formu ile üretim yeri incelemesi yapılmalıdır.

Kamu Hizmetinde Kullanılmakta Olan N2/N3 Kategori 1. Aşaması Tamamlanmamış Olan Araçlara Seri Tadilat Tip Onay Belgesi Verilmesi

Kamu hizmetinde kullanılmakta olan N2/N3 kategori 1. aşaması tamamlanmamış olan araçlar için, münferit tadilat ile tamamlanmış olsalar bile tadilat sonrası dingil sayısı 1. aşaması ile aynı olmak kaydıyla üst yapısı sökülerek veya değiştirilerek yeni bir üst yapılı araç seri tadilat tip onay belgesinin verilebilir. Seri tadilat tip onay belgesine 1. aşama bilgileri ve 2. aşama bilgisi olarak da son aşama bilgileri yazılarak, belge notlar kısmına ise "Bu belge sadece kamu hizmetinde görev yapan araçlar için kullanılacaktır" şerhi yazılarak işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Kancalı (Hooklift) Atık (konteyner) Taşıma Aracı

Kancalı (Hooklift) Atık (konteyner) taşıma araçları için yapılan başvurularda, başvuruya esas araç için oluşturulacak belgenin atık kodları bölümüne (aşağıda yer alan örnekte gösterildiği gibi) kullanılacak konteynerlerin seri numaralarının yazdırılması gerekmektedir.

Araç incelemeleri sırasında araç ile birlikte incelemesi yapılan konteynerlerin seri numaralarına göre ayrı ayrı her konteyner için araç kontrol formunun doldurulması ve seri numaralarının açıklamalar kısmında belirtilmesi gerekmektedir.

Tespiti ve kontrolleri yapılmış araç ve her bir konteyner için araç inceleme bedeli (ücreti) eklenmelidir.

Örneğin:

Atık Kodları :	ATIK KODU: 010304, 010305, 010307, 010407, 010505, 010506, 020108, 030104, 030201, 030202, 030203, 030204, 030205, 040103, 040214, 040216, 040219, 050102, 050103, 050104, 050105, 050106, 050107, 050108, 050109, 050111, 050112, 050115, 050601, 050603, 050701, 060101, 060102, 060103, 060104, 060105, 060106, 060201, 060203, 060204, 060205, 060311, 060313, 060315, 060403, 060404, 060405, 060502, 060602, 060701, 060702, 060703, 060704, 060802, 060903, 061002, 061301, 061302, 061304, 061305, 070101, 070103, 070104, 070107, 070108, 070109, 070110, 070111, 070201, 070203, 070204, 070207, 070208, 070209, 070210, 070211, 070214, 070216, 070301, 070303, 070304, 070307, 070308, 070309, 070310, 070311, 070401, 070403, 070404, 070407, 070408, 070409, 070410, 070411, 070413, 070501, 070503, 070504, 070507, 070508, 070509, 070510, 070511, 070513, 070601, 070603, 070604, 070607, 070608, 070609, 070610, 070611, 070701, 070703, 070704, 070707, 070708, 070709, 070710, 070711, 080111, 080113, 080114, 080115, 080116, 080117, 080119, 080121, 080312, 080314, 080316, 080317, 080409, 080411, 080413, 080415, 080501, 090101, 090102, 090103, 090104, 090105, 090106, 090111, 090113, 100104, 100109, 100113, 100114, 100116, 100118, 100120, 100122, 100207, 100211, 100213, 100304, 100308, 100309, 100315, 100317, 100319, 100321, 100323, 100325, 100327, 100329, 100401, 100402, 100403, 100404, 100405, 100406, 100407, 100409, 100503, 100505, 100506, 100508, 100510, 100603, 100606, 100607, 100609, 100707, 100808, 100810, 100812, 100815, 100817, 100819, 100905, 100907, 100909, 100911, 100913, 100915, 101005, 101007, 101009, 101011, 101013, 101015, 101109, 101111, 101113, 101115, 101117, 101119, 101209, 101211, 101309, 101312, 101401, 110105, 110106, 110107, 110108, 110109, 110111, 110113, 110115, 110116, 110198, 110202, 110205, 110207, 110301, 110302, 110503, 110504, 120108, 120109, 120114, 120116, 120118, 120120, 120301, 120302, 140601, 140602, 140603, 140604, 140605, 150110, 150111, 150202, 160104, 160107, 160108, 160109, 160110, 160111, 160113, 160114, 160121, 160209, 160210, 160211, 160212, 160213, 160215, 160303, 160305, 160504, 160506, 160507, 160508, 160708, 160709, 160802, 160805, 160806, 160807, 160901, 160902, 160903, 160904, 161001, 161003, 161101, 161103, 161105, 170106, 170204, 170301, 170303, 170409, 170410, 170503, 170505, 170507, 170601, 170603, 170605, 170801, 170901, 170902, 170903, 180106, 180108, 180110, 180205, 180207, 190105, 190106, 190107, 190110, 190111, 190113, 190115, 190117, 190204, 190205, 190208, 190209, 190211, 190304, 190306, 190402, 190403, 190702, 190806, 190807, 190808, 190811, 190813, 191003, 191005, 191101, 191102, 191103, 191104, 191105, 191107, 191206, 191211, 191301, 191303, 191305, 191307, 200113, 200114, 200115, 200117, 200119, 200121, 200123, 200127, 200129, 200131, 200135, 200137. Not: Bu araç 00078 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00079 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00080 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00081 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00082 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00083 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00084 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir. Not: Bu araç 00085 seri no'lu 2023 model NEWTECH marka konteyner ile birlikte incelenmiştir.

Katarın Teknik Açıdan Müsaade Edilen Azami Kütlesi

Aracın azami yüklü kütlesi ile frenli azami römork kütlesinin toplamı Temel Araç Uygunluk Belgesinde verilen katarın müsaade edilen azami kütlesinden küçük bir değer veriyorsa elde edilen bu değer AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) veya Montaj Uygunluk Raporu'nda 'katarın müsaade edilen azami kütlesi' olarak yazılır.

Koltuk Çıkartılması veya İlavesi

(1) AİTM Ek IV madde 4.9'daki "Koltuk çıkartılması tadilatı ile aracın gövde tipi değişmeden M kategorisinden N kategorisine dönüştüğü durumlarda bu ekin 4.4.2 maddesinde istenen şartlar aranmaz. Koltuk çıkartılması tadilatı yapılan araçlarda koltuk bağlantıları bağlantıya izin vermeyecek şekilde kesme, kaynak vb. yöntemler ile yok edilir.

(2) 18.08.2001 tarihli ve 24497 sayılı RG'de yayımlanmış bulunan ve söz konusu aracın imal yılında yürürlükte bulunan Motorlu Araçların Koltukları, Bağlantıları Ve Koltuk Başlıkları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği'nde (74/408/AT) ve ECE-R 17'de M2 ve M3 kategori araçlar için;

"2.14- 'Bağlantı', koltuğun bağlanabildiği, araç tabanın veya gövdesinin bir parçasıdır."

"2.15- 'İlave donanımlar', koltuğun araca bağlanması için kullanılan cıvata veya diğer aksamlardır." tanımları mevcuttur.

Buna göre; ray üzerine monte edilmiş koltukların bulunduğu bir araçta, rayın yok edilmesi söz konusu olamayacağından bu hüküm bu araçlara uygulanamaz olarak değerlendirilmelidir.

(3) Koltuk ilavesinde, bütün kategorilerde bağlantıların Ek VII'deki Tablodaki Madde 15 (koltuk mukavemeti), madde 19 (emniyet kemeri bağlantıları), madde 31 (emniyet kemerleri ve bağlama sistemleri), madde 51 (alev dayanıklılığı) ve madde 52 (otobüsler)'ye uygun olması gerekir. BM/AEK Regülasyonu 107 kapsamında olmayan M2 ve M3 kategorisi araçlar Ek XIV Madde 1'e uygun olmalıdır.

Kütlesi Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve/veya Özel Teçhizatlı Araçlar

Üst yapılı araçların onay işlemlerinde, yetkili teknik sorumlu tarafından her bir dingilin yük dağılımı yapılmış olmalıdır. Her bir dingile etki eden yükler, araç uygunluk belgesinde verilen tescile esas dolaşımda öngörülen dingil ağırlığını geçmemelidir.

Ancak, kurtarıcı, seyyar tamir ve bakım, beton karıştırma ve pompalama makine ve aksamının monte edilmiş olduğu araçlar ile benzeri özel amaçlı ve özel teçhizatlı araçlarda, Karayolları Trafik Yönetmeliği 128'inci maddede belirtildiği üzere, dingil ağırlıkları %50 (50 dâhil) daha fazla olabilir. Bununla birlikte, dingil ağırlıkları hiçbir koşulda araç imalatçısının verdiği dingil kapasitelerini aşamaz. Bu durumda, söz konusu aracın Karayolları Genel Müdürlüğü'nden "özel izin belgesi veya özel yük taşıma izin belgesi" almasına da gerek yoktur.

Hesaplamalarda, araçta taşınacak olan avadanlık, ek teçhizat vb. ekipmanların ağırlıkları da üst yapı ağırlığına dâhil edilmelidir.

Bununla birlikte AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesinin (Tadilat) "Notlar" kısmına "Bu araç Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 128. maddesinde belirtilen sınır değerlerin üzerinde olup aynı maddedeki istisna hükümlerine istinaden onaylanmıştır." ibaresi yazılmalıdır.

Kütlesi ve/veya Boyutları Bakımından Sınır Değerleri Aşan Özel Amaçlı ve/veya Özel Teçhizatlı Araçların Onay İşlemleri

Karayolları Trafik Yönetmeliği (KTY) 128. maddesi uyarınca kütlesi ve/veya boyutları bakımından sınır değerleri aşan özel amaçlı ve/veya özel teçhizatlı araçların onay işlemleri ile ilgili dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmıştır.

M1 Kategorisi Araçlarda Cabrio'ya Dönüşüm (Tavan Açılır-Kapanır) Tadilatları

M1 Kategorisi araçlarda Cabrio'ya (tavan açılır-kapanır) dönüşüm tadilatları, Araçların İmal, Tadil ve Montaj Hakkında Yönetmeliğin 6'ıncı maddesinin (2) bendi kapsamında yol ve trafik güvenliği açısından tehlike oluşturacağından bu tip tadilat işlemlerinin yapılması uygun görülmemektedir.

Motor Değişikliği veya Tadilatı

AİTM Ek IV 4.1.2.'de; "güç farkının yukarıda belirtilen değerlerden daha fazla olması veya aracın imal yılından (modeli) daha önce imal edilen motor kullanılması durumunda ya da yakıt sisteminin benzinli motordan dizel motora, dizel motordan benzinli motora tadil edildiğinde, tadil edilen motor için; egzoz emisyonu, araç dış gürültüsü, motor gücü ve dizel egzoz dumanı mevzuatından ilgili mevzuatına göre uygulanabilir olanlar için tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranır." hükmü mevcuttur.

Motor gücü ile ilgili olarak; 80/1269/AT Yönetmeliğinin yürürlük tarihi olan 12/02/2002'den önce imal edilmiş araçlarda, araca takılan motorun gücünün araç tescil bilgilerine göre uygunluk belgesine yazılması, eğer araç tescil bilgilerinden bu bilgiye ulaşılamamışsa başvuruyu yapan yetkili teknik sorumlu tarafından beyan edilmesi yeterlidir. Ayrıca teknik servis raporu istenmesine gerek bulunmamaktadır.

Motorlu Karavan (SA Gövde Tipli) ve Römork Karavan

(1) Asgari olarak aşağıdaki teçhizatı içeren yaşam düzeni alanı olan M kategorisi bir araç:

(a) Koltuklar ve masa,

(b) Koltuklardan da dönüştürülebilecek yatacak yer,

(c) Yemek pişirme imkanları,

(ç) Depolama imkanları.

Bu donanımlar yaşam bölümüne sıkı bir şekilde sabitlenmelidir. Bununla birlikte, masa kolayca sökülebilir şekilde tasarımlanabilir.

Yaşam düzeni alanına (yatak ve/veya yemek pişirme imkânı için gerekli donanımlardan en az birine) sahip olduğu halde, yukarıda belirtilen donanımlardan bir ve/veya birkaçı eksik olduğu için araç, başka bir gövde tipi olarak değerlendirilmemelidir. Araç, yaşam düzeni alanına (yatak ve/veya yemek pişirme imkânı için gerekli donanımlardan en az birine) sahipse, motorlu karavan olarak değerlendirilmelidir ve eksik olan ekipmanların tamamlanması için tadilatçı/imalatçıya uygunsuzluk bildirilmelidir.

Yaşam düzeni alanı ile ilgili hususlar, MARTOY EK II İlave 4'te şartları belirtilen römork karavanlar için de geçerlidir.

(2) Karavan tanımına uymayan ancak mobil ofis vb. olarak adlandırılan kapalı kasa/panelvan araçların MARTOY'da kategorisine göre belirtilen yükleme alanı vb. tüm gereklilikleri sağlaması halinde gövde kodları BA/ BB olarak onaylanmalıdır. Ayrıca karavan tanımına uymayan mobil ofis vb. olarak adlandırılan M2-M3 kategori araçlarda gövde kodu MARTOY Ek I Bölüm C de belirtilen tanımlar kapsamında onaylanmalıdır. Bu şartların sağlanamaması halinde bu araçlar SG gövde kodlu "özel amaçlı araçlar" olarak değerlendirilmelidir.

Motosikletlere İlave Edilen Taşıma Kutusu Tadilatı

ULM-03-FR-04-062 - İki Tekerlekli Motosikletlere Taşıma Kutusu Tadilatı Teknik Muayene Raporunda belirtilen hususlar dahilinde araç incelemeleri gerçekleştirilecektir. Taşıma kutusu montajı yapılmış motosikletlerde aşağıdaki hususlara göre kontroller yapılmalıdır.

1) Başvuru ekinde yük dağılım hesabı bulunmalıdır. Bu hesap dosya inceleme uzmanı tarafından İki Tekerlekli Motosikletlere Taşıma Kutusu Tadilatı Teknik Muayene Raporunda belirtilen ölçülere göre kontrol edilmelidir.

2) Hesaplarda Azami yüklü kütle aşağıda belirtildiği şekilde belirlenecektir:

Azami Yüklü Kütle = Aracın çalışır durumdaki kütlesi (Taşıma kutusu kütlesi dahil) + Sürücü (75 kg) + Varsa yolcu (65 kg) + Bagaj Yükü (En fazla 10 kg)

Hesap kontrol edilirken azami yüklü kütle ve dingil kapasitelerinin aşılmadığı, ayrıca ön dingil üzerindeki kütlenin azami yüklü kütle değerinin %30 undan az olmadığı kontrol edilmelidir.

Yük dağılım hesabı ile ilgili formülü içeren şablon Excel olarak ULM-03-FR-00-036 no.lu doküman olarak QDMS'de yayınlanmış olup kontroller ilgili doküman üzerinden de yapılabilir.

Kutu ölçüleri AİTM Uygunluk belgesinin açıklamalar kısmında belirtilmelidir.

Muadil Belge

(1) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat)/Montaj Raporu başvurularında; Son 10 yılda imal edilmiş olan araçlar için başvuruda sunulan muadil belgede yer alan tip onay no. ile ruhsatta yer alan tip onay no. aynı olmalıdır.
Eğer, ruhsatta bu bilgi yoksa, yetkili teknik sorumlu beyanı esas alınır.
Eğer, ruhsatta yer alan bilgi hatalı ise, "Tescil Belgesindeki Hatalı Bilgilerin Düzeltilmesi" başlıklı madde yer alan hususlara göre işlem yapılır.

(2) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat)/Montaj Raporu başvurularında; Son 10 yılda imal edilmiş olan araçlar için, sunulan muadil belge, benzer başka bir araca ait geçerli bir belge anlamına geldiğinden, sunulan belgede 1. Aşama imalatçısı adına imza yer almaması durumunda söz konusu belge kabul edilmeyecektir. Muadil belgenin yabancı dilden Türkçe'ye tercüme edilmiş bir belge olması durumunda, tercüme edilen belge de sisteme yüklenecektir. (Bu durumda tercüme edilmiş Türkçe belgede imalatçı imzası aranmayacaktır.)

(3) AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurularında muadil araç uygunluk belgesinin bulunamaması durumunda, varsa araca ait yurtdışı tescil belgesi, araca ait imalatçı kataloğu vb. teknik belge yüklenebilir.

(4) O3-O4 kategori araçlar için yapılan AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Tadilat) başvurularında; muadil araç uygunluk belgesinin bulunamaması durumunda, araca ait imalatçı kataloğu, yetkili teknik sorumlu tarafından düzenlenen aracın teknik özelliklerini belirten belge vb. teknik belge yüklenebilir. Ancak, bu durumda, muadil belgenin bulunamama gerekçesi başvurunun yetkili teknik sorumlusu tarafından başvuru eklerinde belirtilmelidir. Değerlendirme dosya inceleme uzmanı tarafından yapılacaktır.

Muafiyet ile İlgili Hususlar

Başvuruya konu aracın, incelemeye getirilmesinin ilgili kamu görevi dolayısıyla mümkün olamaması halinde, bu husus başvuruda yazılı olarak beyan edilmelidir. Bu durumda, AİTM'nin 26'ıncı maddesinde yer alan; "(3) (Ek: Resmî Gazete 24/6/2017- 30106) Kamu kurumlarında kullanılmak üzere ithal/imal edilen araçlar için 22nci maddeden ve/veya diğer bazı hükümlerden gerekçeleri ile birlikte muafiyet verilebilir. Muafiyet kararı onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluş tarafından verilir. Bu durumda, söz konusu araçlar için AİTM münferit araç uygunluk belgesi düzenlenir." hükmü uyarınca araç incelemesi yapılmaksızın, dosya incelemesine göre karar verilir.

Münferit Tadilat Araç İncelemelerinde Aydınlatma ve Cam İle İlgili Hususlar

Münferit tadilat başvurularında; araca ilave edilen aydınlatma, ışıklı sinyal cihazları, reflektörün "E" veya "e" onaylı olduğu görülecektir. Formda sadece "uygun" veya "uygun değildir" olarak işaretlenmesi yeterlidir.

Saha incelemesinde tespit edilen ilave aydınlatma, ışıklı sinyal cihazları, reflektörün onayıyla ilgili başvuru eklerinde ayrıca onay belgesi sunulmasına gerek yoktur.

Aydınlatma sistem onayı etkilenmiş (orijinal aydınlatmaların yerlerinin değiştirilmesi gibi) bir araçla ilgili olarak, formun ekinde yer alan aydınlatma ile ilgili bölüm doldurulabilir.

Eğer, başvuru dosyasında aracın şasi numarasına düzenlenmiş teknik servis raporu varsa (teknik servis Bakanlıkça atanmış olup olmadığı kontrol edilmelidir), yukarıda belirtilen hususların hiçbirinin ayrıca kontrolüne de gerek bulunmamaktadır.

Araca ilave edilen cam/camların "e" onaylı olduğu görülecek ve Araç İnceleme Forumuna görülen onay numarası yazılacaktır. Cam onayı ile ilgili olarak başvuru eklerinde ayrıca onay belgesi sunulmasına gerek yoktur.

Okul Servis Araçlarında Koltuk ve/veya Emniyet Kemeri Tadilatları

(1) Araçların okul taşıtından (okul taşıtı ekipmanları sökülerek) otobüs/minibüse dönüştürülmesi için yapılan tadilat projelerinde, yolcu ağırlığının 50 kg yerine 71 kg veya 68 kg olarak yeniden hesaplanması nedeniyle koltuk sökülmesi gerekebilmektedir. Kütle kontrollerinin yetkili teknik sorumlu hesaplamaları ve beyanı üzerinden yapılması gerekmektedir. Ancak; beyan edilen kütle bilgilerine uygun olarak tadil edilmiş olduğu ile ilgili ciddi bir şüphe oluşması durumunda; aracın Enstitü personeli tarafından "ULM03-TL-00-00 - Ölçme Talimatı" doğrultusunda tartılması, ölçüm sonuçlarının kayıt altına alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

(2) Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik 6. Maddesinin "(2) Bir araç, sistem, aksam veya ayrı teknik ünitenin bu Yönetmelikteki hükümlere uygun olmakla birlikte, yol güvenliği açısından ciddi bir tehlike oluşturduğunun belirlenmesi halinde, onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluş AİTM tip onayı belgesi veya AİTM uygunluk belgesi vermeyi reddedebilir." hükmü dikkate alınarak temel araç imalatçıları ve temel araç imalatçılarının yetki verdikleri üst yapıcıları hariç olmak üzere, araçta koltuk ve/veya emniyet kemeri değişikliği/tadilatı olması durumunda, tadilatın münferit tadilat olarak yapılması gerekmektedir.

(3) Başvuru sahibinin, okul taşıtı konusunda seri tadilatçı olup olmadığı ve başvuru yapılan ilde üretim/montaj yeri uygunluğu, TSE resmi internet sayfasında yayımlı bulunan "Seri tadilat yetkili okul taşıtı belgesi olan firmalar" listesinden kontrol edilmelidir.

(4) Başvuru sahibinin, araca sonradan ilave ettiği mobil NVR, araç takip cihazı ve IP kameranın uygunluğu QDMS'te yer alan **ULM-**

(5) **03-LS-00-013** AİTM EK XVI'ya Uygun Mobil NVR, Araç Takip Cihazı ve IP Kamera Listesi'nden kontrol edilmelidir. Araca sonradan ilave edilen koltuk sensörlerinin ECE-R 10 uygunluğu **ULM-03-LS-00-015** Elektromanyetik Uyumluluk (ECE R10) Onaylı Koltuk Sensörü Listesi'nden kontrol edilmelidir.

(6) Başvuru sahibi, başvuru dosyasında araçta koltuk ve/veya emniyet kemeri ile ilgili yapılan değişiklikleri detaylı olarak beyan etmelidir. Bu beyan doğrultusunda;

- Araçta hem koltuk hem de emniyet kemeri değişikliği varsa, QDMS'te yer alan **ULM-03-LS-00-014** Okul Servis Aracı Seri Tadilat Belgeli Firmalar ve Kullanabileceği Koltuk ve Emniyet Kemerleri Listesi'nden kullanılan koltuk ve emniyet kemerinin uygunluğu kontrol edilmelidir.

- Araçta koltuk değişmeksizin, sadece emniyet kemeri değişikliği yapılmışsa, **ULM-03-LS-00-014** Okul Servis Aracı Seri Tadilat Belgeli Firmalar ve Kullanabileceği Koltuk ve Emniyet Kemerleri Listesi'nden sadece kullanılan emniyet kemerinin uygunluğu kontrol edilmelidir.

Olumsuz Sonuçlanan Münferit Tadilat/KUB/Montaj Dosyaları

Olumsuz sonuçlanan münferit tadilat, karayolu uygunluk belgesi (KUB), montaj başvurularında, ilgili kontrol formuna ve uygunluk belgesi/raporunun her bir nüshası üzerine tasdik edilmeme gerekçesi açıkça yazılmalıdır. (Örneğin: Üstyapı tadilatında kontrol sonucu yük dağılımının uygun olmaması durumunda AİTM Ek VIII 'deki hususa atıfta bulunulması veya Aydınlatmaların yerleştirilmesi ile ilgili bir olumsuzluk tespit edildiğinde ilgili yönetmeliğin hangi maddesine göre uygun olmadığının açıkça belirtilmesi gerekmektedir.) Uygunluk belgesi/raporunun her bir nüshası üzerine "TASDİK EDİLMEMİŞTİR" kaşesi basılmalı veya dikkat çekecek şekilde el ile yazılmalıdır. Dosyanın bir nüshası ilgili birimde muhafaza edilir, ikinci nüshası başvuru sahibine iade edilir.

TSE360 sisteminden yapılan başvurularda, olumsuz sonuçlanan başvurunun tasdik edilmeme gerekçesi sistemde kayıt altına alınarak işlem tamamlanmalıdır.

Özel Amaçlı (SG Gövde Kodlu) Araçların Belirlenmesi

1) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda özel amaçlı taşıt tanımı bulunan araçlar, özel amaçlı araç olarak kabul edilmelidir. Kanunun ilgili maddesinde adı geçen "İtfaiye, kütüphane, oto kurtarıcı, radyo, sinema, televizyon, araştırma araçları" ile ilgili, başka bir düzenleyici mevzuat bulunmadığından 2007/46/AT-MARTOY, Ek II, Kısım A, madde 5'de verilen tabloda belirtildiği üzere, herhangi bir tanımın içine girmeyen bu özel amaçlı araçlara SG kodu verilerek, bu araçların uygunluk belgelerindeki açıklama kısmına "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereği özel amaçlı araç olarak onaylanmıştır" ifadesinin eklenmesi gerekmektedir.

Tadilatçının araç üzerinde yaptığı tüm değişikliklerin detaylı sunulması neticesinde aracın başka bir araca dönüşemeyeceği kanaatinin oluşması ile araç özel amaçlı araç olarak kabul edilir. (Başka bir ifade ile; yapılan tadilat sonucu aracın alt yapısının geri dönüşü olmayacak şekilde değiştirilmesidir.)

İmalatçının aracın özel fonksiyonlarından dolayı MARTOY Ek IV'ün şartlarını karşılayamadığı, ancak Ek XI ilave 4'teki şartları sağlayabildiğini, Onay Kuruluşuna veya yetki verdiği kurum/kuruluşa tatminkâr bir şekilde açıklaması ve ikna etmesi halinde, araç özel araç olarak kabul edilebilir.

Özel amaçlı araç haricindeki üst yapılı araçlar (BA, BX, DA ve DE) tamamlandığında MARTOY EK II İlave 2'de belirtilen kodları almalıdır. Özel amaçlı araçlara bahsi geçen ilavedeki kodlar Uygunluk Belgesindeki 38. Maddede yer alan gövde kodunun yanına eklenir, 51. Maddede yer alan özel amaç koduna eklenmez.

Tadilat işlemi gören ve özel amaçlı olmayan aracın üst yapısının; MARTOY EK II İlave 2'de tanımlı üst yapılara girmemesi durumunda, yine aynı ilavedeki 99 kodu kullanılabilir.

Üstyapı nedeni ile (Çöp kamyonu, ağaç sökme makinesi monteli araç, kar küreme ekipmanı monteli araç, bariyer çakma ekipmanı monteli araç vb. araçlarda aracın yerine getirdiği fonksiyon nedeniyle- plaka yeri ve aydınlatma yeri gibi) tadilatçının araç üzerinde yaptığı tüm değişikliklerin başvuru dosyasında detaylı sunulması ve aracın incelenmesi neticesinde ilgili yönetmelik şartlarına uyamayacağı hususunda

tatmin olunması ile araç özel amaçlı (SG Gövde Kodlu) araç olarak AİTM Araç Uygunluk Belgesi (Münferit) onaylanabilir.

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 20.04.2022 tarihli ve E-20153969-64008-202041310494288369 sayılı yazısına istinaden, Doğalgaz Acil Müdahale Araçlarının Gövde Kodunun **Özel Amaçlı** olarak ve MAUB madde 52 açıklamalar bölümüne **"Tepe Lambalı, Anons ve Siren Sistemi Monteli"** ibaresinin eklenmesi gerekmektedir**.**

Motorlu Araçlar ve Römorkları İle Bunların Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Ünitelerinin Tip Onayı ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmeliğin (AB/2018/858) Ek-1 Bölüm C'de araç kategorilerine göre üstyapı (gövde) tiplerinin tanımları yapılmıştır. Yine aynı yönetmeliğin Ek-1 Bölüm A 5. maddesinde ise özel amaçlı araçlar ve gövde kodlarının tanımları yapılmıştır. Bununla birlikte, araç uygunluk belgelerinde "üst yapının kodu" ve "Özel amaçlı araçlar için: Ek II Bölüm 5'e göre gösterimi" bilgileri yer almaktadır. Bu doğrultuda yapılan değerlendirmede, MARTOY kapsamındaki bir aracın imalatçısı tarafından düzenlenen uygunluk belgesinde MARTOY Ek-1 Bölüm C'de belirtilen gövde kodunun yer alması (MAUB 38), eğer araç özel amaçlı bir araç ise uygunluk belgesinin "Özel amaçlı araçlar için: Ek II Bölüm 5'e göre gösterimi" kısmında, MARTOY Ek-1 Bölüm C'de belirtilen gövde kodunun yanı sıra MARTOY Ek II Bölüm 5'e göre özel amaçlı araçlar kodu (SA, SB, SC vd.) (MAUB 51) bilgisinin de ilaveten yer alması gerekmektedir.

Örnek;

Araç	Kategori	38. Madde	51. Madde
Ambulans	M1	AF	SC
Motorlu Karavan	M1	AF	SA
İtfaiye	N3	BA-31	SG

2) İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 03.06.2022 tarihli ve 155394 sayılı yazısı gereği afet ve acil durumlarda beslenme ihtiyacını karşılayacak araçların gövde kodunun "SG-Özel Amaçlı" olarak belirlenmesi gerekmektedir. Araçların Tadilat Tariflerinde "Beslenme Aracı-Mobil Mutfak", "Beslenme Aracı-İkram" veya "Beslenme Aracı-Mobil Fırın" ibarelerinin yer alması gerekmektedir.

Özel Amaçlı (SM Gövde Kodlu) Araçların Belirlenmesi

Çoklu Teçhizat taşıyıcı (SM gövde kodlu) araçlar AB/2018/858 MARTOY Ek I Bölüm A madde 5'de verilen tabloda belirtilen asgari şartları sağlamak zorundadır. Aynı teçhizat üzerine en az iki adet ekipman bağlanma alanına sahip olmalıdır. (Örneğin kar küreme bıçağının sökülüp aynı teçhizat üzerine süpürge ekipmanın takılması gibi)

Sağdan Direksiyonlu Araçlara Karayolu Uygunluk Belgesi Verilmesi

(1) KTY'nin 30'uncu maddesinin (j) bendinde yer alan;

"(j) Ülkemizde belirli bir süre kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılmak üzere geçici ithal yoluyla getirilenler ile iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş ve karayolunda insan, hayvan ve

yük taşımasında kullanılamayan araçlar hariç olmak üzere, direksiyonu sağda olan araçların tescili yapılmaz." hükmü gereğince,

tekrar yurt dışına çıkarılmak üzere geçici ithal yoluyla getirilen araçlar ile iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş araçlar, sağdan direksiyonlu olarak onaylanabilir. Ancak, uygunluk belgesine "Söz konusu araç sağdan direksiyonlu olup, Karayolları Trafik Yönetmeliği 30'uncu maddesinin (j) bendine göre onaylanmıştır." ibaresi yazılmalıdır.

(2) 32'inci AİTM Alt Komitesinin 5'inci maddesi uyarınca AİTM Yönetmeliği Madde 3 (c) kapsamında Karayolu Uygunluk Belgesi başvurusu yapılan sağdan direksiyonlu araçların uygunluk belgeleri, diğer kontrol şartlarını sağlamak kaydı ile uygunluk belgesine "Söz konusu araç sağdan direksiyonlu olup, tescil edilebilmesi için direksiyonun sola alınması gerekmektedir." ibaresi yazılı olarak onaylanması gerekmektedir.

Sahiplik Belgesi

Kamu kurum/kuruluşları tarafından satışı gerçekleştirilmeyen, herhangi bir şekilde kullanılmış ve bugüne kadar tescil görmemiş araçlarla ilgili AİTM 2 (c) maddesi kapsamında yapılacak AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (Karayolu Uygunluk) başvurularında, Araçların Satış, Devir Ve Tescil Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelikte yer alan "Madde 3 – (7) Sahiplik belgesi: Fatura, trafik şahadetnamesi, satış sözleşmesi gibi aracın kime ait olduğunu gösteren belgedir." tanımına uygun bir belge ibraz edilecektir.

Ancak, araç sahibi, veraset yoluyla araca sahip olmuşsa bu durumda Mahkeme Kararı ile araç sahipliğini ispat etmesi gerekmektedir.

Süspansiyon Sistemi İlavesi/Değişikliği

(1) Süspansiyon sistemi ilavesi/değişikliği başvurularında aşağıdaki tabloda belirtilen hususlara göre uygulama yapılacaktır:

Süspansiyon İlavesi/Değişikliği Kontrol Metodu			
Araç Kategorisi	**Yapılabilir mi?**	**Aranacak Şartlar**	**Açıklama**
M1 Azami Yüklü Ağırlık < 2500 kg	HAYIR	-	AİTM'nin 6'ıncı maddesinin 2'inci bendi gereğince uygun görülmemektedir.

M1 Azami Yüklü Ağırlık > 2500 kg	EVET	• Temel araç imalatçısın onay verdiği süspansiyon sistemi takılmış olmalı (R-10, R-13 ve AB/1230/2012 uygun olmalı). • (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	
N1 (BB)	HAYIR	-	AİTM'nin 6'ıncı maddesinin 2'inci bendi gereğince uygun görülmemektedir.
M2 / M3	EVET	• R-107 (N'den M'ye dönüşüm varsa istenecektir, N'den M^ye dönüşüm yoksa istenmeyecektir.) (Güncel seviye) • R-13 raporu • (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 16/08/2007 tarihli ve 1985 sayılı yazısı gereğince
N1 (BA kodlu) Gövde	EVET	• R-13 raporu • (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	
N2 / N3	EVET	• R-13 raporu • (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	
MARTOY Ek XI tanımlı M Kategorisi Özel Amaçlı Araçlar (Motorlu Karavan, Ambulans, Cenaze Araçları)	EVET	• R-107 (Sadece M2/M3 kategori için) (Güncel seviye) • (Varsa) araçta etkilenen diğer aksam/sistem/ayrı teknik üniteler için test raporu	

Sürücü Kursları Eğitim Aracı

Sürücü kursları eğitim araçları için düzenlenen münferit araç uygunluk belgesinin açıklama kısmına; "Sağ taraftaki kumandalara, öğretmen müdahale ettiğinde sol taraftaki kumandalar etkisiz hale geçmektedir ve bir ikaz lambası yanmaktadır." şeklinde şerh düşülmesi gerekmektedir.

Şasi Numarası ve Motor Numarası Change Edilen Araçlar

04.02.2019 tarihli Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Motorlu Araçlar Teknik Komitesi (MARTEK) tarafından düzenlenen 135 numaralı toplantıda;
Türkiye Noterler Birliği'nin "Çalıntı İken Bulunan Araçların Teknik Uygunluğu" konulu yazısı değerlendirilmiş olup, söz konusu araçlara ilişkin AİTM Yönetmeliği'nin 2-(1)-(c) bendinde yer alan "… ve eski araçlara karayoluna uygunluk onayını kapsar." ve Ek-VI 4.5 maddesindeki "Bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen "karayoluna uygunluk onayı" verilirken; aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının, emniyet kemerlerinin, geri görüş aynalarının, cam yıkama/silme sisteminin mevcut ve çalışır durumda olduğu kontrol edilmelidir. Araçta bulunan camların ve lastiklerin "E" veya "e" onaylı olduğu kontrol edilmelidir." hükmü çerçevesinde işlem yapılabileceğine karar verilmiştir.

Araçların İmal, Tadil ve Montaj Hakkında Yönetmeliğin 2'inci maddesinin (c) bendi kapsamında, bedelsiz veya teşvik yoluyla ithal edilen veya geçici ithal edilen veya Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Maliye Bakanlığı Defterdarlık, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, MKE ve benzeri kamu kurum/kuruluşları tarafından satışı gerçekleştirilen daha önce ülkemizde hiç kayıt tescil görmemiş araçlara geçici ithalat şerhinin kaldırılmasının ardından karayoluna uygunluk onayı için yapılan başvurular ve yukarıda bahsedilen MARTEK kararı dışındaki araçlara "AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi (KARAYOLU UYGUNLUK)" hizmeti verilemez.

Tamamlanmamış Araçlara Karayolu Uygunluk Belgesi Verilmesi

AİTM Yönetmeliği Madde 3(c) kapsamında Karayolu Uygunluk Belgesi başvurusu yapılan "tamamlanmamış" araçların uygunluk belgeleri, ön sayfadaki Tam/Tamamlanmış ibarelerinin üstü çizilerek ve "Notlar" kısmına "Trafiğe çıkmasına tamamlanmadığı sürece izin verilmez" ibaresi yazılı olarak onaylanması gerekmektedir.

Tehlikeli Madde Taşıyacak Araçların (üst yapı kodu 12 olan araçlar) AİTM Münferit Araç Uygunluk (Tadilat) Belgelerinde Gövde Tipi ve Açıklayıcı Not Bilgilerinin Girilerek Onaylanması

Tehlikeli madde taşıyacak araçların (gövde kodu 12 olan) Münferit Araç Uygunluk (Tadilat) Belgelerinde aşağıda belirtilen maddeler için açıklayıcı bilgiler yazılarak onaylanmalıdır.

(a) Aracın tanımı; "Tehlikeli maddelerin taşınması için kullanılan tanker" olarak belirtilen 12 numaralı gövde kodu seçeneğinin, Münferit Araç Uygunluk Belgesinin 38.madde gövde tipi kısmında,

(b) Üst yapı tadilatı yapılan tankerde taşınabilecek tehlikeli maddeleri belirten ADR araç tipleri (AF, FL, EXII, EXIII); Münferit Araç Uygunluk (Tadilat) Belgesinin 50. tehlikeli maddelerin taşınması için tasarım şartlarına göre tip onaylı olup olmadığı ve 52.madde "Notlar" kısmında da aracın özellikleri belirtilmelidir.

Tekerlekli Sandalye İle Binilebilen Araç (SH Gövde Kodlu)

Tekerlekli sandalye ile binilebilen araçların (SH Gövde Kodlu) MARTOY Ek XI İlave 3'e uygunluğunun değerlendirilmesi işlemlerinde, Enstitümüzün araç tip onayı konusunda teknik servis hizmeti veren birimi tarafından düzenlenmiş Ek XI İlave 3'e uygunluğunu belirten rapor aranacaktır. Diğer taraftan başvuru sahipleri; diğer teknik servisler, Bakanlıkça atandıkları konulardan MARTOY Ek XI İlave 3'te bahsi geçen yönetmelik/teknik düzenlemelerden tek tek rapor sunabilirler.

Teknik Dosya Uygunluk Yazısı veya CE Uygunluk Beyanı

(1) CE işaretinin söz konusu olduğu projelerde, üst yapıyı üreten firmanın üstyapı ile ilgili (damper, kar küreme ekipmanı, vidanjör, yol süpürme gibi) 2006/42/AT veya 2006/42/EC hususunda atanmış kuruluştan alınmış belgesinin ibrazı halinde başvuru sahibi tadilatçı firmadan teknik dosya uygunluk yazısı aranmayabilir. Ancak, tadilatçı firma bu belgeye ilaveten tadil ettiği aracın şasi numarasına düzenlenmiş "uygunluk beyanı" ve "taahhütname" de ibraz etmelidir. Bu konuda atanmış kuruluşlar ec.europa.eu web adresinden kontrol edilebilir.

(2) Teknik dosya uygunluk yazısı, Enstitümüzce sadece münferit tadilat başvurularında kullanılmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 10.06.2005 tarih ve 2920 sayılı yazısına istinaden düzenlenmektedir.

Söz konusu uygunluk yazısı, tadilatçı firmanın ürettiği hidrolik/pnomatik aksama sahip üstyapılarla ilgili 2006/42/AT Makine Emniyet Yönetmeliği çerçevesinde düzenleyerek Enstitümüze sunduğu teknik dosya karşılığında üretilen ürüne dair verilmektedir. Bu belgede yer alan firma adresinin başvurudaki adres ile örtüşmemesi, münferit tadilat işlemi üretim yeri incelemesinden muaf bir işlem olduğundan, bir uygunsuzluk olarak değerlendirilmemelidir.

(3) 2006/42/AT Makine Emniyet Yönetmeliği EK IV'te belirtilen üstyapılar hariç olmak üzere, münferit tadilat araç incelemelerinde üzerinde aynı Yönetmelikte belirtilen şartlara uygun CE işaretlemesi bulunduğu tespit edilen araçlar için teknik dosya uygunluk yazısı aranmayabilir.

Teknik Servis Raporları

AİTM Yönetmeliği EK IV Madde 3.12 gereğince, başvuru dosyalarında yer alan teknik servis raporlarının sonuç bölümünde, söz konusu raporun ilgili yönetmeliğe/regülasyona ilave olarak AİTM Yönetmeliğine uygun olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.

Tescil Belgesindeki Hatalı Bilgilerin Düzeltilmesi

Araç üzerinde yapılan tadilata istinaden yapılan başvurularda, başvuru dosya eklerinde yer alan tescil belgesinde hatalı ve/veya eksik bilgi/değerler olabilir. Bu durumda başvuru sahibi yetkili teknik sorumlu doğru olan değerleri tespit ederek araç uygunluk belgesini tespit etmiş olduğu bu yeni değerlere göre düzenleyebilir. Ancak, yapmış olduğu bu tespitlerin nasıl yapıldığını proje raporunda belirtmelidir. Proje raporundaki beyanları destekleyen (varsa) ilave doküman (başvuru dosyasında zorunlu olarak istenen belgeler haricinde) başvuru dosyasına eklenmelidir.

Araç üzerinde yapılan herhangi bir tadilat yok iken tescil belgesindeki bilgilerin düzeltilmesi amacıyla yapılacak başvurular ise onaylanmayacaktır.

Tescile Esas Belge

(1) Trafiğe ilk kez çıkacak araçların AİTM Münferit Araç onay işlemlerinde tescile esas belge olarak "aracın şasi numarasına düzenlenmiş temel araç uygunluk belgesi" yüklenmelidir.

(2) Daha önce trafik tescil işlemi görmüş araçların AİTM Münferit Araç onay işlemlerinde tescile esas belge olarak;

- Araca ait trafik tescil belgesi,

- Trafik tescil birimlerince verilmiş araca ait bilgi formunun onaylı sureti, (PolNet çıktısı veya TNB tarafından verilen belge) sisteme yüklenmelidir.

Tuz Serici Araçlar İle İlgili Hususlar

Tuz serici araçların, araç arkasına ilave edilen donanım nedeniyle R-58 şartlarını sağlaması mümkün olmamaktadır. Bu nedenle söz konusu araçlar Özel Amaçlı Araç olarak değerlendirilmelidir. Tuz serici araçların fiili incelemelerinde; AİTM Uygunluk Belgesi (Tadilat) Araç İnceleme Formu'nda donanımın mevcut olmadığı ve takılmasının mümkün olmadığı işaretlenmeli ve aynı yerde yer alan boyut şartları aranmamalıdır.

Uygunluk Belgelerinde Bulunan Teknik Açıdan Müsaade Edilen Azami Yüklü Kütle ve Öngörülen Tescile Esas/Dolaşımda Müsaade Edilen Azami Yüklü Kütle

Uygunluk belgelerinde bulunan "16. Teknik açıdan müsaade edilen azami yüklü kütle" ve "17. Öngörülen tescile esas/dolaşımda müsaade edilen azami yüklü kütle" değerleri (ve alt maddeleri) temel araç uygunluk belgesinde (orijinal/muadil) her ikisinin de yer alması durumunda her iki değer de yazılmış olmalıdır.

Eğer temel aracın uygunluk belgesinde (orijinal/muadil) "17. Öngörülen tescile esas/dolaşımda müsaade edilen azami yüklü kütle" değeri bertilmemişse, bu durumda, uygunluk belgesindeki "17. Öngörülen tescile esas/dolaşımda müsaade edilen azami yüklü kütle" değeri yerine Karayolları Trafik Yönetmeliği hükümleri saklı kalmak kaydıyla "16. Teknik açıdan müsaade edilen azami yüklü kütle" değerinin aynısı yazılacaktır.

Usulsüz Değişen Tescil Belgeleri

Türkiye Noterler Birliği'nin E-23240125-100.06-242732 sayılı ve 15/06/2023 tarihli yazısına istinaden 21/06/2023 tarihi itibari ile sistemimize yapılan başvurularda tescil evrakında usulsüz olarak tadilat işlemi tespit edilmesi durumunda başvuru dosyasına anılan yazı eklenerek ve açıklamalar kısmına anılan yazıya atıfta bulunularak bahse konu başvuru dosyası olumsuz olarak kapatılacaktır.

Usulsüz olarak tadilat işlemi tespit edilen araçlarla ilgili yeniden başvuru yapılması muhtemel olduğundan, başvurularda tarihçe kısmının dosya uzmanı ve teknik yönetici tarafından kontrol edilmesi gerekmektedir.

Usulsüz tescil işlemi yapıldığı tespit edilen araçlara tekrar başvuru yapılması durumunda başvuru eklerinde Türkiye Noterler Birliği tarafından Araç Şasi numarasını da içerir üst yazının eklenmesi gerekmektedir.

Yangın Söndürme Tadilatı

M2 ve M3 kategorisi araçlarda Yangın söndürme tadilatında; ECE R107 test raporu ile ilave edilen elektronik aksama ait ECE R10 onayları bulunmalıdır. Ayrıca etkilenen diğer aksamın uygunluğu tevsik edilmelidir.

Yetkili Teknik Sorumlular

Yetkili Teknik Sorumluların Görev, Yükümlülük ve Sertifikalandırılmasına Dair Tebliğde yer alan; "Madde 5 - (3) a) Bir takvim yılı içinde değişik marka ve tiplerde dâhil olmak üzere toplamda 500 adet ve daha fazla motorlu araç imal, ithal, tadil eden ve çok aşamalı imalatın ikinci veya daha sonraki safhalarını yapan firmalar ile 1000 adet ve daha fazla motorsuz araç imal, ithal, tadil eden ve çok aşamalı imalatın ikinci veya daha sonraki safhalarını yapan firmalar, A sınıfı olarak kabul edilir."

maddesi gereği A sınıfı olduğu tespit edilen firmaların listesi QDMS sisteminde "ULM-03-LS-00-017 - A SINIFI FİRMALAR VE YETKİLİ TEKNİK SORUMLULARI LİSTESİ" yayınlanmıştır. Listede bu firmaların beyan ettikleri yetkili teknik sorumlu/sorumluları da yer almaktadır.

Aynı Tebliğde yer alan; "Madde 5-(4) Birinci ve üçüncü fıkra hükümleri çerçevesinde; MARTOY, TORTOY, MOTOY ve AİTM Yönetmeliği kapsamında A sınıfı firmalarda ya da firmanın teknik sorumlu sözleşmesi yaptığı 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında faaliyet gösteren Ar-Ge merkezlerinde yetkili teknik sorumlunun fiilen (tam zamanlı) çalışması zorunludur. Bu durum ulusal tip onayı ile yapılan seri ithalat için de geçerlidir. A sınıfı firmalar yetkili teknik sorumluyu kendileri görevlendirir. AT tip onayı ile yapılan imalat veya ithalatta bu fıkra uygulanmaz.

(5) Birinci ve üçüncü fıkra hükümleri çerçevesinde, bir yetkili teknik sorumlu B sınıfı firmalardan en fazla 6 firma ile sözleşme yapabilir.

(6) Birinci ve üçüncü fıkra hükümleri çerçevesinde, C sınıfı firmalar için münferit imalat, ithalat ve tadilat işlemlerinde yetkili teknik sorumlu sözleşme sınırlaması yoktur. 6 adetten az B sınıfı firma ile sözleşmesi olan bir yetkili teknik sorumlu; münferit imalat, ithalat ve tadilat için de yetkili teknik sorumlu olabilir. 6 adetten az B sınıfı firma ile sözleşmesi olan bir yetkili teknik sorumlu; en fazla beş proje/gün esasına bağlı en fazla 100 adet/ay münferit imalat, ithalat ve tadilat projesi hazırlayabilir."

hükümleri gereği A sınıfı bir firmada tam zamanlı çalışan yetkili teknik sorumlu/sorumluların başka bir firma ile sözleşme yapması, ilgili Tebliğ kapsamında başvuru yapması veya proje hazırlaması mümkün

değildir. Benzer şekilde A sınıfı firmaların da beyan etmedikleri yetkili teknik sorumlu ile ilgili Tebliğ kapsamında proje hazırlamaları, başvuru yapmaları mümkün değildir.

Bu çerçevede; ilgili Tebliğ kapsamında;

- A sınıfı firmalar tarafından yapılacak başvurularda, yetkili teknik sorumlunun listede firma karşısında belirtilen kişi olmaması,

- Listede adı verilen yetkili teknik sorumlular tarafından karşısında yer alan A sınıfı firma dışında herhangi bir firma için başvuru yapılması durumunda, ilgili başvuru dosya inceleme uzmanı tarafından başvuru incelemesine geçilmeksizin olumsuz olarak kapatılacaktır.

5. İLGİLİ DOKÜMANLAR

ULM-03-TL-00-008 Ölçme Talimatı

ULM-03-LS-00-006 Araç Proje Faaliyet Alanları Listesi

ULM-03-LS-00-013 AİTM EK XVI'ya Uygun Mobil NVR, Araç Takip Cihazı ve IP Kamera Listesi

ULM-03-LS-00-014 Okul Servis Aracı Seri Tadilat Belgeli Firmalar ve Kullanabileceği Koltuk ve Emniyet Kemerleri Listesi

ULM-03-LS-00-015 Elektromanyetik Uyumluluk (ECE R10) Onaylı Koltuk Sensörü Listesi

ULM-03-FR-04-042 Özel Tertibatlı Araçların Engeli Olmayan Kişilerce Kullanılmasına İlişkin Teknik Muayene Raporu

ULM-03-FR-05-002 Üretim/Montaj Yeri İnceleme Formu

ULM-03-FR-15-009 Montaj Uygunluk Raporu

ULM-03-LS-00-017 A Sınıfı Firmalar ve Yetkili Teknik Sorumluları Listesi

ULM-03-FR-04-063 İtfaiye Öncü Aracı Araç İnceleme Formu

ULM-03-FR-00-036 Motosiklet Yük Dağılımı Hesabı (Taşıma Kutusu Montajlı Olanlar İçin)

ULM-03-FR-04-062 İki Tekerlekli Motosikletlere Taşıma Kutusu Tadilatı Teknik Muayene Raporu